

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В. о. ректора Житомирського державного
університету імені Івана Франка
_____ **Шевчук А. В.**

Звіт
про роботу бібліотеки
Житомирського державного університету
імені Івана Франка
за 2017 р.

Діяльність бібліотеки Житомирського державного університету імені Івана Франка у 2017 році була спрямована на просування бібліотечних послуг у внутрішньому середовищі університету, створення внутрішніх інформаційних ресурсів, удосконалення традиційних та електронних бібліотечних фондів. Це вплинуло на формування пріоритетних напрямів діяльності бібліотеки, посилило вимоги до професійної підготовки та діяльності бібліотечних працівників, викликало потребу у формуванні фондів, здатних зацікавити і задовольнити потреби користувача в освітній та науковій діяльності.

1. Організація обслуговування користувачів

Обслуговування користувачів у 2017 р. здійснювалось за такими напрямками: якісне інформаційно-бібліотечне забезпечення освітніх процесів з широким залученням автоматизованих технологій; приведення фонду у відповідність до потреб користувачів; підвищення рівня обслуговування.

Бібліотечна система обслуговування налічує 5 абонементів та 5 читальних залів. Загальна кількість місць для читачів у читальних залах – 234.

За звітний період кількість читачів за єдиною реєстрацією становила 8659 осіб, всіма структурними підрозділами обслуговано 17023 читача; зафіксовано 189307 відвідувань; видано 142372 примірника документів.

Удосконалювалось обслуговування користувачів засобами новітніх технологій. На сайті бібліотеки (<http://library.zu.edu.ua/index.html>) працює віртуальна довідкова служба «Запитай бібліотекаря», що виконує запити віртуальних користувачів. За 2017 року зареєстровано 34 користувачів, виконано 47 віртуальних запитів-довідок. Функціонує online-замовлення. Збільшилась кількість визначень УДК через online-замовлення, звернулося 25 віртуальних користувачів.

Потребою часу є організація обслуговування засобами сайту бібліотеки (<http://library.zu.edu.ua/index.html>) та WEB Ірбісу звернення до яких фіксуються за допомогою Google Analytic. Оновлено дизайн сайту бібліотеки, додано нові варіанти пошуку інформації (карта сайту).

Важливим напрямом обслуговування є забезпечення максимальної інформованості студентів, викладачів університету щодо діяльності та пошуку інформації у вузівській бібліотеці. Формами роботи стали:

- бібліотечні уроки – всього 15;
- бесіди зі студентами I-их курсів про структуру бібліотеки, склад фондів та ДБА бібліотеки – 70 бесід;
- відбувалася популяризація фонду букіністичної літератури. Створено та розміщено на сайті (<http://library.zu.edu.ua/index.html>) віртуальні виставки букіністичної літератури, всього 4 (37 літ. джерел);
- продовжено організацію полиць буккросингу у гуртожитках №1, 2, 3, 4, корпусі ННІ іноземної філології, у читальному залі № 1 навчально-лабораторного корпусу № 4.

Підтримувалися нові форми проектної діяльності, які представлені на сайті (<http://library.zu.edu.ua/index.html>):

- «Крок назустріч» – 4 інформаційних бюлетені;
- «Радимо прочитати» – 24 дж.

Створено та розміщено на сайті реєстр журналів, що індексуються у БД Scopus та Web of Science.

Новим є: реєстрація викладачів університету в наукометричних БД та створення профілів (створено профілів в Google Scholar –10, ORCID – 10); проведення презентацій щодо наукометричних БД та БД Scopus (проведено – 4 презентації, консультацій – 5); бібліотека стала куратором наукометричної БД Scopus (пошуки – 545, кліки – 622, перегляди – 838, сеанси – 279).

Надавався доступ до електронних бібліографічних ресурсів Зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології, Зведеної бази періодичних видань ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського.

Для поліпшення обслуговування користувачів бібліотеки велися картотеки: реєстраційна, знахідок, відмовлень, тематичні. Оновлено форми бібліотечних сервісів «Он-лайн замовлення» та «Скринька відгуків».

2. Культурно-просвітницька робота

Культурно-просвітницька робота є суттєвою складовою діяльності бібліотеки, вона спрямована на популяризацію фонду та послуг бібліотеки у середовищі університету та громадськості. План культурно-просвітницької роботи представлений на сайті бібліотеки (<http://library.zu.edu.ua/index.html>) як додаток до Плану роботи бібліотеки на 2017 р.

Основними формами культурно-просвітницької роботи стали: книжкові виставки до знаменних і пам'ятних дат – 33, кількість представлених джерел – 441; бесіди, у яких брали участь студенти із 39 груп (225 осіб); майстер-класи – 2 тощо.

Поряд з традиційними тематичними виставками, відкритими переглядами, яких представлено 137 на основі 2933 документів, звичними стають віртуальні виставки, чисельність яких у 2017 році – 22, кількість представлених у них документів – 339. Урізноманітнено форми організації тематичних виставок: бенефіс однієї книги, виставка-застереження, виставка-цікавих фактів, виставка-ікебана, ай-стопери, вернісаж, виставка-персоналія тощо.

Стабільною є чисельність масових заходів – 19, кількість відвідувань склала 1186. Розширено форми проведення: екологічний екстрим, відео-тренінг, презентація книги, бібліогра, зустрічі, майстер-класи тощо.

Підтримуються такі традиційні форми культурно-просвітницької роботи як літературно-музичні вечори у гуртожитку №4 «Але хто тобі повірить, солдате...» – воїнам, героям АТО присвячується» та «Воістину великий той, хто має милосердя»; майстер-клас з виготовлення ляльки-мотанки – зустріч із майстринею народної творчості Людмилою Заліщук.

Організовано профорієнтаційну екскурсію «Бібліотека – серце університету» для студентів першого курсу коледжу культури та мистецтв ім. І. Огієнка.

3. Довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування

Ознакою довідково-бібліографічного та інформаційного обслуговування є

поєднання традиційних та інноваційних форм роботи.

Надавались консультації для студентів про довідково-бібліографічний апарат бібліотеки, у т. ч., про електронний каталог та вміння ним користуватися, зі студентами I-х курсів у вересні бесіди про структуру бібліотеки, склад фондів, сайт та віртуальні послуги бібліотеки (40 бесід – денна форма навчання, 17 бесід – заочна).

Проведені майстер-класи з користування ЕК та сайтом бібліотеки зі студентами-першокурсниками (18 груп (283 студ.).

Про нові надходження проінформовано списками літератури на стендах («У світі книг» – 4 сп. (42 кн.), «Бібліотека ЖДУ ім. І. Франка інформує» – 4 сп. (42 кн.). Створено інформаційно-бібліографічні списки літератури на нові надходження та відображено на сайті бібліотеки: («Мікс нових книжок» (12 книг), «Карусель книжкових новинок» (14 книг), «Бенефіс нових книг» (16 книг).

На сайті бібліотеки було представлено біобібліографічний покажчик літератури «Прийти у світ людиною...»: до 295 річчя від дня народження Григорія Сковороди (486 дж.), бібліографічні списки різноманітної тематики всього за рік 25: «Екологія – нове мислення і стиль життя» (екологічне виховання та культура особистості) (31 дж.); «Із архіву «грозової науки» – метеорології» (25 дж.), «English Living Grammar» – література з практичної граматики англійської мови (30 дж.), «Англійська мова для наймолодших» – підручники з методики викладання англійської мови (45 дж.), «Моніторинг якості вітчизняної освіти» (57 дж.); «Державне управління якістю освіти в Україні» (237 дж.); «Інновації в управлінні навчальними закладами» (71 дж.); «Інформатизація управління плануванням освітнього процесу в навчальних закладах» (39 дж.); «Державне управління якістю освіти в зарубіжних країнах» (136 дж.) тощо.

Проводилась систематизація періодичних видань, контроль за змінами у «Переліку наукових фахових видань України»: розроблено таблицю «Журнали, включені до Переліку наукових фахових видань України, передплачені бібліотекою ЖДУ ім. І. Франка у 2016/2017 р.р.».

Створено і подано на сайт бібліотеки інформаційно-бібліографічний довідник «Періодичні видання – 2017» (150 назв).

Проведено: бібліографічні огляди – 9; екскурсії бібліотекою зі студентами – 5; масові заходи – 19 тощо. Надано користувачам усі види бібліографічних довідок (всього – 6547; в тому числі тематичних – 1252. У автоматизованому режимі виконано 71 довідку. Заіндексовано документів УДК – 1145, ББК – 101.

Проведено 16 бібліотечних уроків з формування інформаційної культури для студентів 1-3 курсів.

Абонентам ВРІ (індивідуальне обслуговування) підготовлено і надіслано 8 списків літератури за заявленими темами (6 абонентів, тем – 8). Абонентам ДОК підготовлено 4 списки літератури за заявленими темами (2 абоненти, 4 теми). Загальна кількість описаних в них джерел літератури – 230.

Створюються бази даних інформації в електронному каталозі. Загальна кількість записів становить 112183 (введено 15647 тис.). Кількість звернень до електронного каталогу 11148. Кількість звернень до інших електронних ресурсів бібліотеки становить 7703. Здійснюється популяризація електронної бібліотеки, створюються активні посилання на повнотекстові аналоги в електронній бібліотеці університету, всього 469 гіперпосилань.

Щоденно ведеться робота з організації сайту. Сайт підтримується українською мовою, основні рубрики англійською. Відображається інформація про усі заходи, які відбуваються у бібліотеці:

- кількість анонсів – 320;
- кількість розгорнутих описів подій – 250;
- кількість фотоматеріалів до подій – 1140;
- кількість відеоматеріалів до подій – 4.

Суттєвою складовою інформаційного обслуговування стали:

- віртуальні презентації книг, створені бібліотекарями – 14 (288 слайдів; 282 документи);
- тематичні списки – 15 (218 сторінок, 1280 документів);
- результати опитування користувачів сайту бібліотеки за 2016 р. – 12 слайдів;
- списки нових надходжень – 12 (84 сторінки).

Набули подальшого розвитку бази даних (БД) різноманітної інформації:

- Електронний каталог (книги, періодичні видання, аналітичні описи статей) – введено 15647 (заг. к-сть 112183 зап.), у тому числі БД:
- Каталог дисертацій – введено 17 (заг. к-сть 289 зап.);
- Каталог авторефератів – введено 18 (заг. к-сть 224 зап.);
- Букіністичний каталог – введено 138 (заг. к-сть 1497 зап.);
- Журнал Волинь-Житомирщина – введено 28 (заг. к-сть 864 зап.);
- Каталог Брехтівської бібліотеки В. Йеске – введено 372 (заг. к-сть 895 зап.);
- Журнал «Українська полоністика» – введено 19 записів (заг. к-сть 305 зап.).

Відредаговано записи в електронному каталозі 1935 назв.

Сформовано та розміщено на сайті бібліотеки та у локальній мережі наукового читального залу списки тем дипломних робіт за 2017 рік – 9 списків дипломних робіт (44 сторінки) – 794 теми.

Наповнюється та надається доступ до електронної картотеки книгозабезпечення (закладка КО на базі САБ Ірбіс). Введено 170 навчальних дисциплін. Всього картотека книгозабезпечення містить 892 навчальні дисципліни.

4. Формування фондів

Основу якісного формування фонду складає його оптимальна відповідність напрямкам навчального процесу університету. На підставі службових записок від завідувачів кафедр та аналізу фонду з урахуванням

картотеки відмов проводилось комплектування та докомплектування кафедр (11). Фонд поповнився на 2991 примірників різного виду документів.

За кошти університету фінансування бібліотеки становило: на придбання книг 47239,00 грн., на придбання періодики 76359,80 грн.; сума благодійних коштів склала 21197,28 грн.

5. Інформатизація та автоматизація бібліотечних процесів

Технічними засобами є: персональні комп'ютери – 51, у т. ч. для співробітників – 21, для користувачів – 20. З них доступ до мережі Інтернет – 41; копіювально-розмножувальна техніка: – 11, у т. ч., сканерів – 2, принтерів – 6, ксероксів – 1, багатофункціональні пристрої – 2.

Автоматизація бібліотечних процесів здійснюється на основі ліцензованого програмного продукту САБ «Ірбіс».

Здійснювалось формування локальної мережі бібліотеки:

- підтримка та активізація АРМ «Каталогізатор»;
- обслуговування електронного ч/з № 1;
- вивчення можливостей експортування/імпортування документів за допомогою АРМ «WEB».

Відбувалось оновлення та модернізація програмного забезпечення, сайту бібліотеки, комп'ютерної техніки:

- встановлено програму проективного захисту на комп'ютери читального залу № 1;
- оновлено футер сайту бібліотеки;
- відбувалось оновлення опитувальника на сайті бібліотеки;
- оновлено дизайн рубрики «Бібліографічні посібники» на сайті бібліотеки;
- здійснено заміну лічильника на сайті бібліотеки з AP Server на Google Analytics;
- створено XML карту сайту;
- оновлено дизайн сторінок «Архів» та «Ресурси» на сайті бібліотеки;
- оновлено дизайн сторінки «Дипломні роботи» на сайті бібліотеки;
- розроблено та розміщено на сайті модель структури бібліотеки;
- створено рубрику «Відеогалерея»;
- оновлено сторінку «Періодичні видання» на сайті бібліотеки;
- оновлено форми бібліотечних сервісів «Он-лайн замовлення» та «Скринька відгуків».

Підтримувалось використання технологій WI-FI.

6. Організація і збереження книжкового фонду

З метою організації та збереження книжкових фондів у 2017 році проведено 4 переобліки: абонемент №1; читальний зал №1; бібліотека ННІ іноземної філології; кабінет педагогіки, психології та управління навчальними закладами.

Разом з кафедрами проведена робота з фондом задля відбору фізично зношеної літератури, списано творів друку з інвентарних книг – 6510 прим.

Відбувалася ліквідація заборгованості користувачів бібліотеки – 216 осіб, замінена 461 загублена читачами книга. Регулярно проаналізовано

читацькі формуляри з метою зменшення заборгованості користувачів бібліотеки, здійснено 90 дзвінків викладачам університету; 90 звернень у Viber; зафіксовано 181 телефонний дзвінок студентам.

7. Методична робота

Відбувалися засідання методичної комісії бібліотеки з питань: Про єдиний облік масових заходів та науково-методичної роботи; Про розподіл за цільовим призначенням дипломних робіт; Про Постанову Кабінету Міністрів від 22 березня 2017 № 177 «Про припинення використання Бібліотечно-бібліографічної класифікації та впровадження Універсальної десяткової класифікації»; Про друк довідника «Періодичні видання 2017»; Про особливості впровадження УДК у бібліотеці; Про друк бібліографічного покажчика «Прийти у світ людиною» до 295-річчя з дня народження Григорія Сковороди. Всього 6 протоколів.

Здійснено методичну підтримку співробітників з основ бібліотечних знань та формування електронного каталогу – 23 особи.

Відбулось навчання за курсом «Впровадження системи УДК в практику роботи бібліотек» у тренінговому центрі при Житомирській обласній універсальній науковій бібліотеці імені О. Ольжича.

Надавалися методичні консультації бібліотекарям інших навчальних закладів та установ – Житомирський агротехнічний коледж, Житомирський коледж культури і мистецтв ім. І. Огієнка, Житомирський інститут медсестринства, КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», КУ «Центральна міська лікарня» – 5 установ, 10 осіб.

Відбувалося формування електронних бібліографічних ресурсів Зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології, Зведеної бази періодичних видань ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського, Довідника науково-інформаційної й видавничої діяльності та основних заходів освітянських бібліотек МОН України та НАПН України та надання доступу до них. Відредаговано та надіслано до Зведеної бази даних дисертацій 17 записів; до Зведеної бази періодичних видань ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського – 33 бібліографічних записів.

Проводилася робота з методики редагування записів в електронному каталозі та редагування словників в електронному каталозі.

Створено та надано у користування бібліотекарям інформаційно-методичні бюлетені щодо роботи в програмі Ірбіс. Проведено консультування бібліотекарів з формування гіперпосилань у бібліографічних списках (2). Створено та надано у користування бібліотекарям «Алгоритм користування БД Scopus». Проведено тренінги для бібліотекарів «Наукометричні БД» та «Алгоритм користування БД Scopus» (2).

Розроблені методики проведення тренінгів та індивідуальних консультацій з викладачами кафедр університету щодо роботи в БД Scopus та інших наукометричних баз даних та методика майстер-класу щодо роботи з ЕК.

Бібліотеку було представлено доповіддю завідувача науково-методичного відділу «Сучасний стан та перспективи бібліотечної діяльності

в системі соціальних комунікацій» на II Міжнародній Науково-практичній конференції «Сучасна бібліотека в системі соціальних комунікацій: тенденції та напрями розвитку» (27.10.2017 р., ЖНАЕУ, м. Житомир).

8. Бібліотечний маркетинг

Бібліотечний маркетинг був направлений на створення позитивного іміджу бібліотеки як інформаційного та культурно-просвітницького центру університету, пропагування системи інноваційних та традиційних бібліотечних послуг, вивчення інформаційних потреб та запитів користувачів, налагодження зворотного зв'язку із користувачами, розширення мережі віртуальних користувачів, налагодження взаємовигідних зв'язків із провідними бібліотечними установами, пропагування фондів бібліотеки у внутрішньому та зовнішньому середовищі, пошук партнерів для спільних проектів.

Основними напрямками стали:

- розміщення інформації про вузівську бібліотеку на сайті університету (5 фото);
- висвітлення бібліотечних подій на сайті бібліотеки: анонсування подій – 320; розширений звіт про події – 250 (1140 фото);
- висвітлення інформації про бібліотеку в соціальних мережах: Фейсбук – 3275; Твітер – 324; Ц.укр (укр. соц. мережа) – 292;
- інформування про річний план роботи бібліотеки та звіти на сайті (<http://library.zu.edu.ua/index.html>);
- робота спільно з деканатами, дирекціями, кафедрами, студентським активом, викладачами з різноманітних питань;
- електронною поштою надіслано 2120 листів.

Проведено тренінги та індивідуальні консультації з викладачами кафедр університету щодо роботи в БД Scopus та інших наукометричних баз даних.

Проведено майстер-клас з викладачами кафедр університету щодо роботи з ЕК – 1, всього присутніх – 7 осіб.

Проведено моніторинг інтересів користувачів бібліотеки шляхом опитування на сайті бібліотеки – 5 опитувань. Створено і представлено на сайті (<http://library.zu.edu.ua/index.html>) презентацію «Результати опитування користувачів бібліотеки».

9. Бібліотечний менеджмент

Своєчасно здійснено планування діяльності підрозділів бібліотеки. На цій основі розроблений, затверджений в установленому порядку і представлений на сайті бібліотеки План роботи бібліотеки Житомирського державного університету ім. І.Франка на 2017 р.

З метою контролю виконання плану та поточного регулювання діяльності щопонеділка відбувалися наради при директорові.

Створено зведені звіти роботи підрозділів бібліотеки за 2017 рік, на цій основі здійснено обрахування кількісних показників діяльності бібліотеки та заповнення «Таблиці основних статистичних показників діяльності

бібліотеки ВНЗ України III-IV рівнів акредитації за 2016 рік» за двома формами.

Відбувалося щомісячне внесення бібліотекарями даних до Електронного щоденнику обліку виконаних робіт, що дозволило своєчасно регулювати кількість та відслідковувати виконання планів.

Оновлено соціальний паспорт бібліотеки та посадові інструкції працівників науково-методичного відділу бібліотеки.

Нове в роботі бібліотеки в 2017 році

1. Отримали доступ до БД Scopus.
2. Розроблено, адаптовану до потреб університету, презентацію «Алгоритм користування базою даних Scopus»,
3. Розроблено та представлено на кафедрах презентацію «Наукометричні бази даних».
4. Проведено тренінги з користування базою даних Scopus.
5. Проведено реєстрацію викладачів у наукометричних базах даних.
6. Удосконалено сайт бібліотеки ЖДУ ім. І. Франка.
7. Впровадження Універсальної десяткової класифікації.

Директор бібліотеки

Б. М. Ренькас